

ke twistappel, de invloed van de magtige naburen zou op den nieuwen staat ligt groot genoeg worden om Europa's natiën met regt te doen vreezen voor derzelver³⁰ onafhankelijkheid. Daarenboven Azië is ook nog thans de verblijfplaats van tallooze, ontembare horden ronddoolende in derzelver woestijnen en gebergten³¹. Reeds eenmaal heeft de geschiedenis geleerd, dat eenmaal begonnen de verplaatsing dier elkaar voortdringende volken niet ophoudt, voordat zij gansch Europa hebben overdekt. Die nomadenmassa is na woelingen, die eeuwen hebben geduurd, eindelijk tot staan gekomen; en de scheidslinie tusschen verschillende zeden en godsdiensten is getrokken door een volk, 't welk, hoe barbaarsch dan ook, het bolwerk tegen nog barbaarscher natiën is. Die voormuur zou men dan willen slechten, de Turken tegen naburen verwisselen, wier ijver tegen de christenheid noch door het lange tijdsverloop verzwakt, noch door verdragen aan banden is gelegd; en door het terugdringen van den Turk zou men het wagen dien schok te geven, welke eene nieuwe volksverhuizing met al derzelver onberekenbare gevolgen voortbrengen kan!

In den tegenwoordigen toestand van Europa zou ieder³² oorlog de bron van schrikbarende omwentelingen kunnen zijn; en, 't geen de ondervinding op eene droevige wijs heeft getoond, het bestaan van een volkenverbond, de rust, de veiligheid van elk, die erin begrepen is, worden op losse schroeven gezet door een openbare miskenning van het als wettig erkende bezit³³, door de verkrachting van regt en billijkheid, die de onmisbare band zijn van eene maatschappij.

II. Maar moest dan niet althans Griekenland een onafhankelijke staat worden, welke door Grieken bewoond tot vorigen of nog grooteren luister herrijzen, en hare schatten andermaal over ons werelddeel verspreiden zou? Met het woord van Grieken wordt al te veel geschermd. Meer dan tweeduizend jaren geleden was door eene zamenloop van gunstige omstandigheden een volkje in Griekenland, 't welk noch in zeden heeft uitgemunt, noch in godsdienst, tot eenen trap van zuivere beschaving opgeklommen onbereikbaar voor volgende geslachten. Kort was die luister. Weldra ontzenuwd door weelderigheid³⁴, verzwakt door burgerlijke twisten, traag en

30. Men zou verwachten: deszelfs d.w.z. van de nieuwe staat Griekenland. Cf. *Bescheiden* 56.

31. Voor deze merkwaardige, dubbele meervoudsvorm vinden we geen parallel in de *Bedenkingen*. Cf. *Bescheiden* 55: "woestijnen en gebergte".

32. I.p.v. iedere. De stomme e ontbreekt niet alleen hier. Zie Zwaan, *a. w.* 417 noot 525 a en *Bescheiden* 89 medio: "Ieder ingezet".

33. Zie noot 22.

34. Zie noot 27.